

Om stratifisering av ordforrådet

Forskjellige aspekter

hvordan dannes ord i norsk?

- Sammensetning (kompositum) *ARBEIDSTID*
- Avledning (derivasjon) *BEARBEIDE*

ORDKLASSER

- Lukkede ordklasser – ikke produktive
- Preposisjoner, konjunksjoner og subjunksjoner, pronomener, determinativer

- Åpne ordklasser - produktive
- Substantiv, verb, adjektiv, adverb

ARVEORD

- **Arveord:** Svært gamle ord som hører til det **opprinnelige, nedarvede ordforrådet** i et språk.
- kan spores til [indoeuropeisk](#) eller [urgermansk](#)
- Grunnleggende familierelasjoner (mor, far, bror, søster), grunnleggende deler i en bolig (gulv, vegg, dør, seng) og viktige dyr (bjørn, ulv, ku) er preget av arveord
- "bonde" av norr. "búandi" (fastboende)

Lånord

- **Låneord:** Ord som for lenge siden er **tatt opp fra et annet språk og som ikke lenger kjennes fremmed** ("drosje" av russisk "drosjki", "pub" av eng. "public house", "biff" av eng. "beef" (oksekjøtt))

Lånord

- ordene er tilpasset strukturen i språket det er lånt inn i.
- *herre, frue, skute, klok, bruke, begynne, betale, kjærlighet, frihet* og så videre. Alle disse ordene er lånt fra tysk gjennom dansk.

Lånord

- I norsk finner vi grupper av lånord som står i forbindelse med forskjellige historiske begivenheter opp gjennom tidene. Med kristendommen fikk vi mange angelsaksiske og latinsk-greske ord, med hanseatene mange nedertyske, med reformasjonen tyske og på 1700-tallet særlig franske lånord. I nyere tid har en mengde engelske og svenske ord kommet inn i norsk. Vi har hele tiden også tatt opp mange latinsk-greske lånord, særlig gjennom vitenskapelig fagspråk.

eksempler

- Verbet **tale** er arveord
- **Snakke** er lånord
- **Sko** er arveord
- **Sandale** er lånord

Lånord

- Norsk har en stor andel lånord, hvorav størsteparten er hentet fra nedertysk. I senmiddelalderen skjedde en voldsom import av nedertyske ord i det skandinaviske ordforrådet, som endret de skandinaviske språkene dramatisk i forhold til slik språkene var i høymiddelalderen.^[1] Det er anslått at mellom 30 og 40 prosent av det norske ordforrådet i dag er hentet fra nedertysk. Ord av nedertysk opprinnelse er f.eks. *arbeid, betale, bruke, føle* og *snakke*.

Fremmedord

- **Fremmedord:** Relativt nye ord fra et fremmed språk som ikke er blitt tilpasset låntakerspråket ("demokrati" av gr. "demos" og "krati" (folkestyre)
- **Fremmedord** er ord som er lånt fra andre språk og som føles fremmede når det gjelder uttale, rettskrivning eller bøyning.